

Finansdepartementet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

GÄVLE, 2017-04-27

VÅRT DNR: 502-2016/5255

ER BETECKNING: FI2016/03951/SFÖ

Uppdrag att utreda nya användningsområden för lägenhetsregistret

Regeringen gav i beslut den 3 november 2016 ett uppdrag till Lantmäteriet att utreda för vilka ytterligare ändamål, utöver de som anges i lagen (2006:378) om lägenhetsregister och förordningen (2007:108) om lägenhetsregister, som lägenhetsregistret bör kunna användas.

Lantmäteriet överlämnar härmed utredningen jämte förslag till författningsändringar avseende nya ändamål för tillhandahållande av personuppgifter ur lägenhetsregistret.

Generaldirektör Bengt Kjellson har beslutat i detta ärende. Närvarande vid den slutliga handläggningen var enhetschefen Pär Hedén, uppdragsledaren Karin Bergström, strategen Agnieszka Drewniak samt juristen Linda Holmström, föredragande.

Bengt Kjellson

Linda Holmström

Nya användningsområden för lägenhetsregistret

Promemorians huvudsakliga innehåll

Lantmäteriet föreslår att nya ändamål införs för tillhandahållande av personuppgifter ur lägenhetsregistret. Förslaget innehåller även de författningsändringar som krävs. Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Innehållsförteckning

1	Lagtext	4
1.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister	4
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:108) om lägenhetsregister	5
2	Inledning	6
2.1	Bakgrund	6
2.1.1	Behovet av statistik	6
2.1.2	Ändamålen för ett lägenhetsregister	7
2.1.3	Godkända aktörer	9
2.2	Lägenhetsregistret och dess användning	9
3	Beskrivning av behovet/förändringen	11
3.1	Författningsreglerad verksamhet	11
3.2	Förenkling av planerings- och byggprocessen	12
3.3	Omsättning av bostäder och bostadsvärderingar	12
3.4	Kreditgivning och försäkringsgivning.....	12
3.5	Fastighetsförvaltning och byggande	12
3.6	Postverksamhet, distribution eller annan liknande verksamhet ..	13
3.7	Direkt marknadsföring.....	13
3.8	Bostadsrättsregister.....	13
4	Beskrivning av gällande rätt.....	13
5	Beskrivning av lägenhetsregister i omvärlden	14
5.1	Lägenhetsregister i Norden	14
5.1.1	Danmark.....	14
5.1.2	Finland	16
5.1.3	Norge	17
5.2	Lägenhetsregister i Europa.....	17
6	Överväganden och förslag.....	18
6.1	Förhållandet till den personliga integriteten.....	18
6.1.1	Allmänt om personlig integritet.....	18
6.1.2	Personuppgifter i lägenhetsregistret	19
6.1.3	Sammanställning av uppgifter och koppling till enskilda	20
6.1.4	Lägenhetsregistret och fastighetsregistret	21

6.1.5	Behandling av personuppgifter efter utlämnandet.....	22
6.2	Samhällsekonomiska nyttor och föreslagna ändamål	23
6.2.1	Statlig och kommunal författningsreglerad verksamhet.....	23
6.2.2	Omsättning av bostäder	24
6.2.3	Kreditgivning och försäkringsgivning.....	25
6.2.4	Fastighetsförvaltning och byggande	25
6.2.5	Postverksamhet och distribution	25
6.2.6	Urval för direkt marknadsföring	26
6.2.7	Formerna för utlämnande.....	26
6.2.8	Avgränsning av uppdraget	26
6.3	Behandling av personuppgifter i andra författningar	27
6.4	Sammanfattande bedömning	28
7	Förslagets konsekvenser	29
7.1	Ekonomiska konsekvenser	29
7.1.1	Inom Lantmäteriet	29
7.1.2	Hos andra aktörer	29
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	30
9	Författningskommentar	30
9.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister	30

1 Lagtext

Lantmäteriet har följande förslag till lagtext.

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:378) om lägenhetsregister att 5 § ska ha följande lydelse samt att 18 och 20 §§ ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Uppgifter i lägenhetsregistret får behandlas för

1. folkbokföring,
2. framställning av statistik,
3. forskning,
4. planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande.

5 §

I fråga om personuppgifter ska lägenhetsregistret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning, eller för tillhandahållande av tjänster som har samband med sådan verksamhet,
2. omsättning av bostäder,
3. kreditgivning, försäkringsgivning eller annan liknande verksamhet,
4. fastighetsförvaltning, byggande eller annan liknande åtgärd,
5. postverksamhet, distribution eller annan liknande verksamhet, och
6. uttag av urval av personuppgifter för direkt marknadsföring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:108) om lägenhetsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:108) om lägenhetsregister att 6 § ska ha följande lydelse samt att 7 § ska upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Skatteverket får ha direktåtkomst till lägenhetsregistret.

Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1-5 lagen (2006:378) om lägenhetsregister.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2018.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Sedan mitten av 1700-talet har det i Sverige genomförts folkräkningar i olika utformningar och med olika intervaller. På 1910-talet tillkom bostadsräkningar och mellan åren 1960 och 1990 har samordnade folk- och bostadsräkningar genomförts vart femte år.¹

I samband med att den tekniska utvecklingen gått framåt har möjligheterna öppnats för att genomföra registerbaserade folk- och bostadsräkningar. Genom detta förfarande har uppgiftslämnandet förenklats och kostnaderna har sänkts. Frekvensen för redovisning av statistik har även ökat och därmed har behovet av regelrätta folk- och bostadsräkningar minskat. I samband med införandet av 2006 års lag om lägenhetsregister identifierades uppgifter om hushåll och bostäder som de vid den tidpunkten enda områden vilka inte skulle täckas vid en traditionell registerbaserad folk- och bostadsräkning.²

Mot bakgrund av behovet av statistik för hushåll och bostäder inleddes år 1996 en provverksamhet i Gävle kommun och i Högalids församling i Stockholms kommun i syfte att bland annat undersöka möjligheterna att bygga upp ett lägenhetsregister och införa folkbokföring på lägenhet.³ Efter provverksamhetens slut startade uppbyggnaden av ett rikstäckande lägenhetsregister. Det rikstäckande lägenhetsregistret upprättades successivt i samtliga kommuner under åren 2009-2010.⁴

2.1.1 BEHOVET AV STATISTIK

Behovet av information från folk- och bostadsräkningar och alternativ till dessa i form av registerbaserade räkningar har undersökts av flera utredningar. Kommissionen för 1985 års folk- och bostadsräkning (FoB 85-kommissionen) fann i sitt delbetänkande att informationen från en folk- och bostadsräkning användes i varierande omfattning som underlag för samhällsplanering på central, regional och lokal nivå samt för forskning och allmän information och därpå grundade ställningstaganden såväl inom den offentliga sektorn som den enskilda. För kommunernas del beskrevs behovet av statistik vara av särskild betydelse för bland annat planering av barn- och äldreomsorg och teknisk försörjning avseende el, värme, vatten, avlopp, renhållning och dylikt.⁵

Kommissionen för 1990 års folk- och bostadsräkning (FoB 90-kommissionen) utredde frågan vidare om behovet av statistik.⁶ Remissvaren på FoB 90-kommissionen visade på ett stort behov av hushållsstatistik, såväl inom den statliga och kommunala som i den privata sektorn. För kommuner och

---

¹ Prop. 1995/96:90 s. 14.

² Prop. 2004/05:171 s. 16.

³ Ibid. s. 16-17. Med detta infördes lagen (1995:1537) om lägenhetsregister och förordningen (1996:435) om lägenhetsregister.

⁴ Se bilaga till lägenhetsregisterförordningen.

⁵ SOU 1988:43 s. 21 f.

⁶ Se SOU 1993:41.

landsting framkom att det fanns ett angeläget behov av att använda hushållsstatistik för planering, utvärdering, uppföljning och resursfördelning och även flera statliga myndigheter pekade på behovet av hushållsstatistik. Vidare framgick till följd av den avreglerade bostadsmarknaden ett behov av statistik för kreditinstitut, byggherrar m.fl. som underlag för riskbedömningar.⁷

2.1.2 ÄNDAMÅLEN FÖR ETT LÄGENHETSREGISTER

FoB 85-kommissionen anförde att helt registerbaserade folk-och bostadsräkningar skulle förutsätta tillgång till bland annat ett byggnadsregister med lägenhetsuppgifter samt införande av folkbokföring på lägenhet. Kommissionen ansåg dock att ett sådant register inte skulle tillkomma enbart av statistiska skäl. Om även andra skäl än statistiska talade för införandet av ett lägenhetsregister så borde registret däremot kunna användas också i statistiska sammanhang. Behovet av statistik skulle därmed vägas in vid bedömningen av fördelarna med inrättandet av ett sådant register.⁸ Den senare FoB 90-kommissionen fann dock i sitt delbetänkande att några bärande motiv för att för andra ändamål införa lägenhetsregister och folkbokföring på lägenhet inte redovisats för kommissionen.⁹

I förarbetena till 1995 års lag om lägenhetsregister angavs det huvudsakliga ändamålet för registret vara att skapa förutsättningar för Statistiska Centralbyrån (SCB) att ta fram hushålls- och bostadsstatistik. Regeringen öppnade vidare upp för att registeruppgifterna även skulle kunna användas för andra samhällsnyttiga ändamål, varmed avsågs samhällsplanering i vid bemärkelse. Regeringen förtydligade att lägenhetsregistret skulle bli rikstäckande och att tekniken möjliggjorde sambearbetning med andra register. Lägenhetsregistret skulle därmed i viss utsträckning kunna jämföras med statistikregistren, vilka reglerades särskilt i lag och angav statistik som enda ändamål för användning. Därtill fick statistikregistren inte heller användas för myndighetsutövning mot enskild. Av den anledningen fann regeringen att ändamålen med ett lägenhetsregister tydligt borde anges i lag.¹⁰ Inför provverksamheten bestämdes därför ändamålen för användning av uppgifter i lägenhetsregistret till statistik, folkbokföring, resursfördelning samt planering, uppföljning och utvärdering av boende, byggande och kommunikationer.¹¹

Efter resultaten av provverksamheten tillsatte regeringen en arbetsgrupp benämnd Statistikregelgruppen. Gruppens rapport med förslag till ny lag om folk- och bostadsräkning innehöll även förslag till ny lag om lägenhetsregister. Statistikregelgruppens förslag avseende ändamålen folkbokföring och framställning av statistik var identiska med den då gällande lagen om lägenhetsregister. Däremot inskränktes och förtydligades ändamålet resursfördelning samt planering, uppföljning och utvärdering av boende,

⁷ Prop. 1995/96:90 s. 15 f.

⁸ SOU 1988:43 s. 35 f.

⁹ SOU 1993:41 s. 125.

¹⁰ Prop. 1995/96:90 s. 26.

¹¹ 2 § lag (1995:1537) om lägenhetsregister.

byggande och kommunikationer till att avse planering, uppföljning och utvärdering av bostadslägenheter och byggande. Vidare tillkom ändamålen fastighetsförvaltning samt aktualisering, komplettering eller rättning av bostadsanknuten information som finns i förvaltningsregister eller liknande register. En del av syftet var att möjliggöra ett utlämnande av uppgifter avseende det egna fastighetsinnehavet till fastighetsägare eller förvaltare för deras administrativa användning. En annan del av syftet var att fastighetsägare skulle ges möjlighet att lägga upp och uppdatera de egna förvaltningssystemen, vilket bland annat skulle bidra till att göra lägenhetsnumren stabila.¹²

Efter att Statistikregelgruppen hade lämnat sitt förslag gav regeringen i uppdrag till Lantmäteriverket, Riksskatteverket och SCB att närmare utreda och lämna förslag till arbetet med uppbyggnad av lägenhetsregistret. Av rapporten framgår att myndigheterna såg fler användningsområden för ett lägenhetsregister utöver ändamålet hushålls- och bostadsstatistik. Förutom att lägenhetsregistret skulle kunna underlätta vissa då aktuella offentliga utredningsförslag så ansåg myndigheterna att lägenhetsregistret borde ses som en del av den allmänna fastighetsinformationen och därmed omfattas av fastighetsregisterförfattningarna. Lägenhetens bostadsyta och antal rum ansågs inte vara känsligare än att ha tillgång till uppgifter om in-teckningar, fastighetsägaruppgifter, taxeringsuppgifter eller andra liknande uppgifter. Myndigheterna anförde även att det fanns anledning att anta att intresset för uppgifter om lägenhetsbeståndet skulle öka i framtiden. Myndigheterna ansåg därför i sin rapport att lägenhetsregistret borde bli en del av fastighetsregistret och regleras av fastighetsregisterförfattningarna istället för av en särslagstiftning. Detta skulle i praktiken resultera i att användningen av uppgifter i lägenhetsregistret skulle regleras på samma sätt som övriga delar av fastighetsregistret.¹³

Redan i samband med förarbetena till provverksamheten lyftes frågan om lägenhetsregistrets framtida placering. Då angavs att det inte borde medföra några särskilda komplikationer att införliva bestämmelserna om lägenhetsregistret i ett kommande nytt regelverk kring fastighetsdatasystemet.¹⁴ När frågan togs upp på nytt i samband med införandet av lagen (2000:224) om fastighetsregister ansågs ett skäl som talade för att lägenhetsregistret borde integreras med fastighetsregistret vara det starka samband lägenhetsuppgifterna hade med uppgifter i byggnadsregistret. Regeringen uttalade dock att ändamålen för lägenhetsregistret var klart mer begränsade än de ändamål regeringen ansåg borde ställas upp för fastighetsregistret, varför lägenhetsuppgifterna inte lämpligen borde införas i fastighetsregistret. En alternativ lösning lyftes fram bestående i att lägenhetsregistrets ändamål skulle vidgas och att samma tillhandahållande skulle tillåtas som för fastighetsregistrets uppgifter. Regeringen anförde dock att de vid tidpunkten för förslaget om fastighetsregisterlag inte var beredda att ta ställning till en utvidgning av ändamålen för lägenhetsregistret och hänvisade till att

¹² Ds 2000:17 s. 90.

¹³ Lantmäteriverket, Riksskatteverket och Statistiska centralbyråns rapport 2001-12-17 s. 40 ff.

¹⁴ Prop. 1995/96:90 s. 25.

frågan borde anstå till arbetet med uppbyggnaden av lägenhetsregister för hela landet.¹⁵

Nuvarande lag om lägenhetsregister antogs år 2006. Jämfört med den tidigare lagen om lägenhetsregister gjordes vissa ändringar avseende ändamålen. Folkbokföring och statistikframställning angavs fortsatt som två godkända ändamål. Därutöver tillkom forskning för att förtydliga att uppgifterna kunde behandlas även för detta ändamål. I syfte att bättre svara mot de uttalade behoven begränsades och förtydligades de dåvarande ändamålen resursfördelning samt planering, uppföljning och utvärdering av boende, byggande och kommunikationer. Därmed kom ändamålet att avse planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande samtidigt som ändamålet planering, uppföljning och utvärdering av kommunikationer ströks.¹⁶ I förarbetena till lagen framgår att ändamålet med lägenhetsregistret är att tillsammans med folkbokföring på lägenhet skapa förutsättningar för en registerbaserad hushålls- och bostadsstatistik samt att lägenhetsregistret därutöver kan användas för andra samhällsnyttiga ändamål i enlighet med den tidigare lagstiftningen.¹⁷ Några närmare diskussioner om fler ändamål än de uppräknade fördes inte.

2.1.3 GODKÄNDA AKTÖRER

Med beaktande av de ändamål som slutligen valdes för behandling av uppgifter ur lägenhetsregistret så framtogs även en uppräkningslista av aktörer som skulle ges möjlighet till åtkomst. Av naturliga skäl kom dessa aktörer att omfatta SCB, Skatteverket, kommunen och fastighetsägaren, vilket speglade de framtagna ändamålen.

2.2 Lägenhetsregistret och dess användning

Lantmäteriet för ett register över bostadslägenheter (lägenhetsregister). Med bostadslägenhet avses en lägenhet som är avsedd att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad. För bostadslägenheternas del får registret innehålla uppgift om lägenhetsnummer, antal rum, kökstyp, bostadsarea och lägenhetskategori.¹⁸ Lägenhetsregistret får därutöver bland annat innehålla uppgifter om fastighetsbeteckning, belägenhetsadress och byggnadsuppgifter.¹⁹ Även bostäder i småhus, såsom villor och radhus, ingår i registret med uppgift om area.²⁰ Utöver uppgifter om lägenhetsnummer, antal rum, kökstyp, bostadsarea och lägenhetskategori hämtas uppgifterna i registret från fastighetsregistret. I lägenhetsregistret förekommer

¹⁵ Prop. 1999/2000:39 s. 88 f.

¹⁶ Prop. 2004/05:171 s. 77.

¹⁷ Ibid. s. 35.

¹⁸ 6 § 1 lägenhetsregisterlagen jfr 2 § lägenhetsregisterförordningen. Kökstyp delas in i kök, kokvrå eller kokskåp. Lägenhetskategori delas in i vanlig bostad, studentbostad, specialbostad för äldre och funktionshindrade eller övrig specialbostad. Lantmäteriet har i föreskrifter närmare bestämt innehållet i dessa begrepp.

¹⁹ 6 § lägenhetsregisterlagen.

²⁰ Lägenhetsnummer ska fastställas av kommunerna för varje lägenhet om det finns mer än en bostadslägenhet med samma belägenhetsadress, se 11 § lägenhetsregisterlagen.

inga uppgifter om de boende eller om fastighetsägare. I fråga om fastighetsägare anges dock om ägaren är en fysisk eller juridisk person och vilket slag av juridisk person.²¹

Möjligheterna för allmänheten att ta del av uppgifter ur lägenhetsregistret varierar, dels beroende på i vilken form uppgifterna lämnas ut, och dels beroende på vilken aktör som begär uppgifterna. Den främsta skiljelinjen går mellan utlämnande av uppgifter i pappersform och elektroniskt utlämnande av uppgifter. Ansökningar om tillhandahållande av uppgifter från lägenhetsregistret på medium för automatiserad behandling (elektroniskt utlämnande) hanteras löpande av Lantmäteriet. Ansökningarna prövas enligt lagen (2006:378) om lägenhetsregister (lägenhetsregisterlagen) och förordningen (2007:108) om lägenhetsregister (lägenhetsregisterförordningen). I många fall resulterar ansökningarna i avslag, dels i fall då den sökande inte omfattas av de aktörer som räknas upp i förordningen, och dels då sökanden visserligen är en av aktörerna, men som däremot behöver uppgifterna för något annat ändamål än de ändamål som framgår av lagen. Många som anser sig ha behov av uppgifterna avstår från att ansöka på grund av den snäva regleringen.

Förutom de aktörer som nämns i lägenhetsregisterförordningen begärs lägenhetsregisterinformation även av privatpersoner och företag med åberopande av offentlighetsprincipen, dvs. allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar.²² Lägenhetsregistret räknas som en allmän handling och uppgifter från registret kan därför lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen. I dessa fall lämnas uppgifter ut i pappersform. Av statistik från Lantmäteriet framgår att myndigheten under år 2014 tog emot 37 ärenden om utlämnande av allmän handling som berörde lägenhetsregistret. År 2015 uppgick antal ärenden till 51 och under år 2016 inleddes 82 ärenden, varav 61 ärenden under årets andra hälft. I den uppräknade statistiken ingår såväl begäran om uppgifter om enstaka lägenheter som återkommande riksomfattande uttag av lägenhetsregisterinformation. Beroende på vilka uppgifter som begärs och mängden lägenhetsobjekt som för tillfället finns registrerade varierar uttagen i storlek. Exempel på ett riksomfattande uttag med bland annat uppgifter om lägenhetsnummer, boarea, antal rum, kökstyp och lägenhetskategori kan innebära en utskrift på över 100 000 sidor, vilket ungefär motsvarar 40 kartonger med skrivarpapper. Vid stora leveranser från lägenhetsregistret krävs därför mer omfattande arbete och kontroll för att säkerställa att informationen kan levereras. Uppskattningsvis har 60 persondagar på Lantmäteriet lagts ner för hantering av uttag från lägenhetsregistret enligt offentlighetsprincipen under perioden juni till och med december 2016. Det ökande intresset för lägenhetsregisteruppgifter med riksomfattande och fullständiga uttag av uppgifterna medför tillsammans med den tekniska utvecklingen att parallella register kan skapas. Uti från dessa kan sedan digitala informationstjänster baserade på utgivningsbevis startas, vilka inte omfattas av regleringen för lägenhetsregistret.

²¹ 3 § lägenhetsregisterförordningen.

²² 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (1949:105).

3 Beskrivning av behovet/förändringen

Lantmäteriet har vid behovsinventeringen på olika sätt kontaktat aktörer både direkt och genom vidareförädlare av fastighetsinformation. Lantmäteriet har även studerat den praxis på avslag som uppkommit hos myndigheten. Nedan redovisas behov som framkommit vid behovsinventeringen. En generell bild av behovet av tillgång till uppgifter ur lägenhetsregistret är möjligheter att genom fler urvalsparametrar skapa bättre förutsättningar för olika verksamheter.

3.1 Författningsreglerad verksamhet

Inom den författningsreglerade verksamheten för statliga och kommunala myndigheter har ett flertal behov identifierats. Antal lägenheter, storlek och kategori kan ligga till grund för kommunal planering och resursfördelning inom en rad områden och för samhällsplaneringen i vid bemärkelse. Som exempel kan nämnas att lägenhetsuppgifter kan användas vid beräkning av VA- och avfallstaxor, fördelning av studentlägenheter eller vid planering av hemtjänst, där antalet lägenheter och lägenheternas sammansättning påverkar behovet. En annan viktig aspekt är möjligheten för kommuner att studera sin befolkningsprognos för att planera samhällsservice och infrastruktur för kommuninvånarna. Detta gäller även i förhållande till exempelvis planering av kollektivtrafik, något som sköts såväl inom och mellan kommuner som inom landsting och regioner.

Räddningstjänst eller annan typ av blåljusverksamhet har behov av uppgifter ur lägenhetsregistret inom ramen för sitt arbete. Här kan informationen användas vid olika räddningsinsatser där det är avgörande att veta strukturen på lägenhetsbeståndet i en viss byggnad. Detta avser såväl antal lägenheter och var dessa är belägna som lägenheternas storlek och kategori, vilket är viktigt inte minst vid planeringen av en insats och vid rökdykning. Flera räddningstjänstaktörer arbetar även preventivt genom att besöka lägenhetsinnehavare och informera om brandskydd samt föra statistik över om hembesöken gjort skillnad.

Utöver detta finns behov av uppgifter ur lägenhetsregistret för de statliga myndigheternas författningsreglerade verksamhet. Som exempel kan nämnas Boverkets behov av uppgifter för statistikinsamling, analys och uppföljning av utvecklingen på bostadsmarknaden eller behovet av uppgift om bostadsarea och antal lägenheter i en byggnad för kvalitetskontroll av uppgifter i energideklarationsregistret. Uppgifter kan även användas inom en rad områden där lägenhetsregisterinformation kan förenkla ärendehandläggningen, exempelvis vid fastighetstaxeringen.

3.2 Förenkling av planerings- och byggprocessen

Lantmäteriet har av regeringen tilldelats uppdraget "Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess".²³ Uppdraget syftar till att verka för en enklare, öppnare och mer effektiv planerings- och byggprocess till nytta för medborgare, företag och andra aktörer. Uppdragets övergripande syfte är ett ökat bostadsbyggande samt att förenkla för medborgare och företag inom bygg- och anläggningssektorn i sina myndighetskontakter. Därtill är målsättningen även att förenkla kontakterna myndigheter emellan. Uppdraget ska möjliggöra en nationell obruten digital process mellan kommuner, företag, byggherrar och andra intressenter samt främja öppen och datadriven innovation. Inom ramen för Lantmäteriets uppdrag finns därför behov av lägenhetsregistrets uppgifter för aktörer inom samhällsbyggnadsprocessen, se vidare under avsnitt 3.5.

3.3 Omsättning av bostäder och bostadsvärderingar

Det finns behov av att kunna använda lägenhetsregistrets uppgifter vid omsättning av bostäder. Detta behov finns i alla led av omsättningskedjan, från en potentiell köparens ställningstagande, via bostadsvärdering och planering av försäljning, till det faktiska genomförandet av köp och försäljning. Behovet finns hos mäklare, banker, privata företag och andra som på olika sätt bidrar till omsättningen.

3.4 Kreditgivning och försäkringsgivning

För kreditgivningens del finns behov av uppgifter ur lägenhetsregistret exempelvis för kontroll och verifikation av yta i samband med pantsättning av bostadsrätter. Samma information behövs även vid försäkringsgivning.

3.5 Fastighetsförvaltning och byggande

Inom ramen för samhällsbyggnadsprocessen finns behov av uppgifter ur lägenhetsregistret, vilka bland annat kan ses mot bakgrund av Lantmäteriets uppdrag "Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess". Dessa uppgifter kan användas exempelvis i planeringsprocessen. Befintliga uppgifter om antal lägenheter, lägenhetsarea och typ av bostad och om andra särskilda egenskaper kan exempelvis påverka såväl utformningen av infrastrukturen för ett planerat bostadsområde som dimensioneringen av detta. Planeringen kan med andra ord bli mer träffsäker med avseende på behovet av bostäder. I denna process har även markexploatörer och andra aktörer förutom kommunen behov av att analysera lägenhetsdata. För fastighetsförvaltningens del finns behov av uppgifter såväl för administration som för underhåll och annan förvaltning av egendom, exempelvis för besiktningar vid obligatorisk ventilationskontroll, radonmätningar eller

---

²³ N2016/01419/EF.

andra aktiviteter där lägenheterna är det centrala. Behovet kan även avse exempelvis kontroller av det egna beståndet för en fastighetsägare utifrån antal boende, antal lägenheter och lägenheternas storlek och attribut. Behovet kan också avse planering och hantering av olika ledningsnät eller effekter vid oplanerade insatser i näten.

3.6 Postverksamhet, distribution eller annan liknande verksamhet

Inom den postala verksamheten finns behov av uppgifterna för att öka möjligheterna för brev och försändelser att hitta fram till sina mottagare. Som exempel kan nämnas att 75 miljoner brev eftersänds varje år i Sverige. Uppgift om lägenhetsnummer kan användas vid eftersändning för att kvalitetssäkra att det uppgivna lägenhetsnumret är korrekt. Lägenhetsnumret kan även användas för att identifiera rätt brevinkast i samband med postutdelning i flerfamiljshus. Informationen behövs också för att förenkla sortering av post och för planering och effektivisering av gångordning vid postutdelningen. Därutöver finns behov av uppgifter för distribution i olika former där lägenhetsnumret är den centrala informationsmängden.

3.7 Direkt marknadsföring

Uppgifter ur lägenhetsregistret kan skapa nya urvalsmöjligheter för direkt marknadsföring. Som exempel kan uppgift om antal våningar i en byggnad eller bostädernas storlek användas som urvalsparametrar för att nå rätt målgrupper.

3.8 Bostadsrättsregister

Lägenhetsregistret kan fungera som underlag för uppbyggnad av ett bostadsrättsregister. Nuvarande system för hantering av pant i bostadsrätt är föråldrat och osäkert mot bakgrund av bostadsrätternas höga värden i dagens samhälle. Det finns därför behov av att skapa ett nationellt offentligt bostadsrättsregister i syfte att hantera överlåtelser och pantsättningar av bostadsrätter.

4 Beskrivning av gällande rätt

Lagen (2006:378) om lägenhetsregister reglerar bland annat ändamålen med registret, registerinnehållet, kommuners och fastighetsägares skyldigheter och utlämnande av uppgifter. Ändamålen i registret framgår av 5 § lägenhetsregisterlagen och anger att uppgifter i lägenhetsregistret får behandlas för folkbokföring, framställning av statistik, forskning samt planering, uppföljning och utvärdering av bostadsbestånd och byggande. Därut-

över anges i 20 § 2 st. jämfört med 13 § att kommunen kan få uppgifter utlämnade på medium för automatiserad behandling för att registrera ändringar och kompletteringar i registret.

Av 18 § lägenhetsregisterlagen följer att en kommun får ha direktåtkomst till sådana uppgifter i lägenhetsregistret som avser bostadslägenheter som har belägenhetsadress i kommunen. Av 17 § lägenhetsregisterlagen framgår att direktåtkomst i övrigt endast är tillåten i den utsträckning som anges i lag eller förordning. Av 20 § lägenhetsregisterlagen följer att uppgifter ur lägenhetsregistret får lämnas ut på medium för automatiserad behandling endast om regeringen meddelar föreskrifter om det.

Förordningen (2007:108) om lägenhetsregister innehåller kompletterande bestämmelser om bland annat registerinnehållet och reglerar även vidare vem som får ha direktåtkomst till lägenhetsregistret och till vilka Lantmäteriet får lämna uppgifter på medium för automatiserad behandling. Av 6 § lägenhetsregisterförordningen framgår att Skatteverket får ha direktåtkomst till registret och av 7 § framgår att uppgifter får lämnas ut på medium för automatiserad behandling till Skatteverket, Statistiska centralbyrån, den kommun där fastigheten är belägen samt till fastighetsägaren.

5 Beskrivning av lägenhetsregister i omvärlden

Lantmäteriet har inom ramen för promemorian gjort en utblick inom Norden och Europa för att se hur lägenhetsregisteruppgifter regleras och behandlas. Regleringarna i de undersökta länderna skiljer sig väsentligt från den reglering som gäller i Sverige och uppbyggnaden av registren har också skett vid olika tidpunkter. Som exempel kan nämnas att Danmark och Finland var först bland de nordiska länderna att införa helt registerbaserade räkningar.²⁴

5.1 Lägenhetsregister i Norden

5.1.1 DANMARK

I Danmark finns bygnings- och boligregistret (BBR), vilket är ett rikstäckande register över byggnader och bostäder med syfte att tillhandahålla data för offentliga myndigheter, koncessionerade företag, företag och personer.²⁵ Registret innehåller i förhållande till lägenheter bland annat uppgifter om area, kökstyp, energiförsörjning och användning.²⁶ Registret innehåller inte någon information om ägare eller användare av byggnaderna, men däremot om ägaren är privatperson, företag etc.²⁷ Av lagstiftningen kring BBR framgår att myndigheter har rätt att få del av uppgifter som är

²⁴ Ds 2000:17 s. 90.

²⁵ 1 § bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering (LBK nr 1080 af 05/09/2013).

²⁶ 2 § första stycket 2 bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering och uppgifter från Skat i Danmark.

²⁷ Uppgift från Skat i Danmark.

nödvändiga för att avgöra ett ärende eller eljest i myndighetens verksamhet.²⁸ Därutöver har koncessionerade företag rätt att få del av uppgifter som har betydelse för ett ärendes avgörande eller för företagets verksamhet.²⁹ Företag ges rätt att få del av uppgifter att använda inom företagets normala drift eller vid användning för annat lovligt ändamål.³⁰ Privatpersoner har också rätt att få del av uppgifterna.³¹ Uppgifterna i registret får användas i marknadsföringssyfte förutsatt att reglerna i personuppgiftslagen och marknadsföringslagen efterföljs.³² Begränsningar i rätten att ta del av uppgifter gäller för uppgifter om ägares eller hyresgästers ekonomiska förhållanden eller förhållanden som i övrigt är av väsentlig betydelse för skyddet av deras intressen.³³

Utöver detta finns "Den Offentlige Informationsserver (OIS)", som är en samling av danska register med fastighets- och egendomsdata där BBR ingår. OIS portal kan användas av allmänheten för att söka fram uppgifter. Vid användning av OIS-portalen får informationen inte offentliggöras eller på annat sätt spridas av någon annan än egendomens ägare. Data inhämtad från portalen får inte heller användas i marknadsföringssyfte.³⁴ Datadistributörer kan teckna avtal för rätt att vidareförädla data till offentliga institutioner och privata företag. Distributörerna ska dock iakttä kraven i personuppgiftslagen och marknadsföringslagen.³⁵

Uppgifterna i BBR används inom en rad olika områden. Banker och kreditföretag använder uppgifterna i samband med belåning av bland annat bostadsrätter. Fastighetsmäklare, advokater och försäkringsbolag använder informationen i samband med omsättning av bostäder. Uppgifterna används även vid värdering av egendom och vid beskattningen. I samband med offentlig planering av energi- och värmeförsörjning används uppgifter om bostädernas typ, storlek och faktiska förbrukning samt för individuell vägledning till fastighetsägare om potentiella energiförbättringar. För statistiska ändamål används uppgifterna t.ex. som underlag för befolkningsprognoser och vid planering av skolor. Uppgifterna används även vid utbetalning av bidrag. Andra exempel på användning är digitala ansökningar om bygglov och inom kommunernas bygglovsprocesser. Vidare används informationen vid fastighetsförvaltning, exempelvis som stöd vid administration och drift. Därutöver används informationen vid post- och pakethantering samt vid planering av rutter i samband med postutlämning.³⁶

²⁸ 5 § första stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

²⁹ 5 § andra stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

³⁰ 5 § tredje stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

³¹ 5 § fjerde stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

³² 6 § første stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

³³ 6 § tredje stycket bekendtgørelse af lov om bygnings- og boligregistrering.

³⁴ 4 kap. 13 § tredje og fjerde stycket bekendtgørelse om videregivelse af data fra Bygnings- og Boligregistret (BBR) og øvrige ejendomsdata (BEK nr 195 af 07/03/2008).

³⁵ Uppgifter från Skat i Danmark. Se även 3 kap. 10 § första och fjärde stycket bekendtgørelse om videregivelse af data fra Bygnings- og Boligregistret (BBR) og øvrige ejendomsdata.

³⁶ Uppgifter från Skat i Danmark.

5.1.2 FINLAND

I Finland finns befolkningsdatasystemet som är ett rikstäckande elektroniskt register. Uppgifter om byggnader och lägenheter ingår i registret och dessa uppgifter benämns ofta som byggnads- och lägenhetsregistret (BLR).³⁷ För bostadslägenheternas del ingår bland annat uppgift om lägenhetsbeteckning, lägenhetsyta, antal rum, kökstyp, utrustning (t.ex. balkong eller bastu) och användning (permanent bostad eller obebodd).³⁸

Befolkningsdatasystemet regleras i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster samt i förordningen om befolkningsdatasystemet. Lagens syfte är att möjliggöra att uppgifter ur befolkningsdatasystemet utnyttjas som stöd för samhällets funktioner och informationsförsörjning samt att bland annat främja skyddet för personuppgifter.³⁹ Grundförutsättningen för utlämnande av uppgifter ur befolkningsdatasystemet är att uppgifterna ska vara nödvändiga för det ändamål för vilket de lämnas ut och uppgifter får inte lämnas ut om det av grundad anledning kan misstänkas kränka skyddet för en persons privatliv eller skyddet för personuppgifter.⁴⁰ Uppgifter får lämnas ut för skötsel av myndighetsuppgifter. Uppgifter får också lämnas ut för historisk och vetenskaplig forskning samt för sammanställning av statistik. Därutöver får uppgifter lämnas ut för finansierings- och försäkringsverksamhet och annan motsvarande verksamhet. I dessa fall ska det vara fråga om uppgifter som föreskrivs i lag eller förordning, uppgifter som behövs för utförande av en arbetsuppgift, en åtgärd eller ett uppdrag som föreskrivs i lag, förordning eller föreskrift, eller uppgifter som behövs för fullgörandet av ett avtal. Uppgifter får vidare lämnas för kreditupplysningsverksamhet och indrivningsverksamhet. För ändamålet skötsel av kundrelationer får uppgifter lämnas ut för att uppdatera, kontrollera och rätta uppgifter i kund- eller marknadsföringsregister eller motsvarande register. Uppgifter får även lämnas ut för marknadsföring samt för släktforskning och personmatriklar. Dessutom får enskilda uppgifter lämnas ut i kontakt-, adress- och andra motsvarande informationstjänster för personliga eller därmed jämförbara sedvanliga privata tjänster gällande en persons nuvarande namn och adress och andra kontaktuppgifter samt om personen är vid liv. I dessa fall får uppgifterna lämnas ut utan att användningsändamålet klarläggs i samband med att tjänsterna tillhandahålls. I övrigt får uppgifter lämnas ut ur befolkningsdatasystemet endast om sökanden har rätt att behandla dem med stöd av personuppgiftslagen eller någon annan lag.⁴¹

Byggnaders adressuppgifter är öppna data i Finland. För tillgång till övriga uppgifter ur registret krävs ett uppgiftstillstånd som Befolkningsregistercentralen beviljar. Uppgifterna används inom en rad olika områden, exempelvis vid ärenden om sociala förmåner hos Folkpensionsanstalten, vid

³⁷ www.vrk.fi och 1 kap. 3 § första stycket lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009).

³⁸ 2 kap. 16 § lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

³⁹ 1 kap. 1 § lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

⁴⁰ 4 kap. 28 § lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

⁴¹ Se 4 kapitlet lag om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster.

brand- och räddningsverksamhet, hos polisen, hos Skattemyndigheten, vid försäkrings- och kreditgivning, vid postutdelning samt för fastighetsförvaltning och planering av telenät. De största användarna av informationen är kommunerna, Skattemyndigheten, Folkpensionsanstalten, teleoperatörerna och posten.⁴²

5.1.3 NORGE

I Norge finns matrikkelen, som är det officiella registret för fastigheter, inklusive byggnader, lägenheter och adresser. Något specifikt lägenhetsregister finns inte. I förhållande till lägenheter i flerfamiljshus innehåller matrikkelen bland annat uppgift om area, antal rum och lägenhetsnummer.⁴³ Den grundläggande informationen från matrikkelen är offentlig och kan lämnas ut både muntligen och skriftligen. Informationen har publicerats på en visningstjänst där uppgifter kan sökas fram i en kartlösning. Den offentliga informationen omfattar dock endast adressinformation, dvs. lägenhetsnummer knutet till en byggnad.⁴⁴ För tillgång via ett maskinläsbart gränssnitt gäller särskilda bestämmelser och aktören måste även ingå avtal med Kartverket. Om inte annat anges i författningen får bland annat advokater, banker, försäkringsbolag, kreditupplysningsföretag, staten och kommunerna eller företag som vidareförmedlar uppgifter till dessa aktörer tillgång till all information i matrikkelen.⁴⁵ Aktörer som tillhandahåller information från matrikkelen är som huvudregel personuppgiftsansvariga för behandlingen av personuppgifterna.⁴⁶

5.2 Lägenhetsregister i Europa

I ett flertal andra europeiska länder återfinns inte lägenhetsinformation i ett särskilt register utan är en del av ett större register av typen fastighetsregister. Därmed regleras ändamålen med sådan information utifrån användningen generellt av fastighetsinformationen. I många fall är åtminstone delar av informationen öppna data och tillhandahålls allmänheten utan juridiska restriktioner eller kostnader. I Spanien finns uppgifter om lägenheter i ett register motsvarande vårt fastighetsregister. Uppgifterna är öppna data såvitt avser information som inte omfattas av dataskydd, t.ex. personlig information. Offentliga aktörer har tillgång till alla uppgifter i registret för att fullfölja sina offentliga åtaganden. Uppgifterna används bland annat av kommuner, myndigheter, privata företag och privatpersoner. Även i Kroatien ingår uppgift om lägenheter i fastighetsregistret och uppgifterna används av medborgare, jurister, entreprenörer, myndigheter, banker m.fl. I Estland, Lettland och Slovakien finns lägenhetsuppgifter, exempelvis ägaruppgifter och lägenhetsnummer, i fastighetsregistret. Något separat lä-

⁴² Uppgifter från Befolkningsregistercentralen i Finland.

⁴³ 2 kap. 3 § (1) c forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) (FOR-2009-06-26-864).

⁴⁴ Uppgifter från Kartverket i Norge. Se även 3 § forskrift om utlevering, vidarebruk och annan behandling av upplysningar fra grunnboken og matrikkelen (FOR-2013-12-18-1599).

⁴⁵ 4 § forskrift om utlevering, vidarebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen.

⁴⁶ 5 § (1) forskrift om utlevering, vidarebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen.

genhetsregister finns inte. Även på Cypern ingår lägenhetsuppgifter i fastighetsregistrets databas. Uppgifterna används av myndigheter på central och lokal nivå vid taxeringsförfarandet. Uppgifter används även av myndigheter för andra ändamål, såsom statistik, miljöutredningar, vatten- och avloppsdistribution etc. Vidare kan uppgifterna användas av bland annat fastighetsägare och banker som har ett berättigat intresse. Försäljningspriser är öppna för allmänheten att ta del av. Även i Belgien används informationen för taxeringsändamål då den omfattar uppgift om ägare till en lägenhet. Uppgifterna får användas endast om det finns ett berättigat ändamål.⁴⁷

6 Överväganden och förslag

Lantmäteriets förslag: Nya ändamål införs vad gäller tillhandahållande av personuppgifter ur lägenhetsregistret. Tillhandahållande av personuppgifter får ske för ett ändamål som inte är oförenligt med de angivna ändamålen. Som inte oförenliga ändamål anses alltid historiska, vetenskapliga och statistiska ändamål. Därutöver får personuppgifter ur lägenhetsregistret tillhandahållas för journalistiska ändamål och bestämmelserna om tillhandahållande ur lägenhetsregistret får i övrigt inte strida mot tryck- och yttrandefriheten. Begränsningen vad gäller uppräknade av de aktörer som har möjlighet till tillhandahållande tas bort och utgångspunkten för tillhandahållande av personuppgifterna bedöms istället utifrån ändamålen. Direktåtkomst ges för vissa ändamål istället för till utpekad aktör.

6.1 Förhållandet till den personliga integriteten

Lantmäteriets bedömning: Vissa uppgifter i lägenhetsregistret kan utgöra indirekta personuppgifter. Personuppgifterna och övriga uppgifter i registret bedöms dock sammantaget inte utgöra känsliga uppgifter. Risker för betydande intrång i den personliga integriteten bedöms som begränsade och ett utökat tillhandahållande innebär inte sådant betydande intrång som medför att ett ökat tillhandahållande inte borde få ske.

6.1.1 ALLMÄNT OM PERSONLIG INTEGRITET

Det grundläggande skyddet för den personliga integriteten finns i regeringsformen. Där stadgas att det allmänna ska värna den enskildes privatliv.⁴⁸ Förhållandet till den personliga integriteten regleras särskilt. Där anges att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär

⁴⁷ Dessa uppgifter framgår av kontakter med respektive länders kartmyndigheter eller motsvarande. Vid förfrågan har begreppet "apartment/dwelling register" använts. Svaren har indikerat att uppgifter om lägenheter återfinns i "land register", "property register", "land information system", "cadastral database" etc., vilket fritt översatts till "fastighetsregister".

⁴⁸ 1 kap. 2 § regeringsformen (kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform).

övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden.⁴⁹ Någon säker definition på begreppet personlig integritet finns inte, men det har beskrivits som sådant som normalt framstår som angeläget att värna om för att den enskilde ska vara tillförsäkrad en rimlig, fredad, privat zon.⁵⁰ Med "betydande intrång" omfattas både kvantitativa och kvalitativa aspekter, bland annat avseende mängden uppgifter, uppgifternas karaktär och ändamålet med behandlingen. Behandling av känsliga uppgifter innebär typiskt sett ett större intrång, liksom att behandling av uppgifter för brottsutredande ändamål innebär större intrång än behandling avsedd att förbättra kvaliteten i en myndighets handläggning.⁵¹

Rätten till skydd för den personliga integriteten är inte en absolut rättighet för den enskilde utan den måste alltid vägas mot andra legitima intressen.⁵² Vid en sådan viktning måste hänsyn bland annat tas till personuppgifternas karaktär och omfattning samt till riskerna för spridning av uppgifterna. De syften som personuppgiftsbehandlingen avser att uppnå och nyttan därmed måste framgå. I den mån det finns mindre integritetskänsliga alternativ ska dessa beaktas.⁵³ Dataskyddsförordningen, som träder i kraft den 25 maj 2018, behandlar frågan om proportionalitet genom att ange att unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionellt mot det legitima mål som eftersträvas.⁵⁴ För lägenhetsregistrets del har dessa delar inte i tillräcklig mån analyserats i tidigare utredningar, betänkanden eller förarbeten till lägenhetsregisterförfattningarna.

6.1.2 PERSONUPPGIFTER I LÄGENHETSREGISTRET

Lägenhetsregistret innehåller varken namn, personnummer eller andra uppgifter som direkt kan knytas till en fysisk person som är i livet. Däremot finns möjlighet att genom lägenhetsnummer indirekt koppla uppgifter från lägenhetsregistret till fysiska personer, varför dessa uppgifter kan utgöra personuppgifter.⁵⁵ Personuppgiftslagen reglerar närmare skyddet för den personliga integriteten och lägenhetsregisterlagen är en specialreglering som både kompletterar och ersätter personuppgiftslagen i vissa delar. Lantmäteriet är personuppgiftsansvarig för lägenhetsregistret⁵⁶ och har därmed ett ansvar för att behandling av personuppgifter ur registret sker i enlighet med lägenhetsregisterförfattningarna och personuppgiftslagen.⁵⁷

⁴⁹ 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

⁵⁰ SOU 2016:41 s. 39, jfr Ds 1994:51.

⁵¹ Prop. 2009/10:80 s. 183 ff.

⁵² 2 kap. 20 § regeringsformen anger att vissa fri- och rättigheter får inskränkas genom lag, bland annat förutsatt att de enligt 2 kap. 21 § regeringsformen görs endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och där begränsningarna inte går utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett dem.

⁵³ Se bl.a. SOU 2016:41 s. 149 f som ett sätt att bedöma intrång i den personliga integriteten.

⁵⁴ Se artikel 6.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordningen).

⁵⁵ 3 § personuppgiftslagen (1998:204). Se även definitionen av personuppgifter i artikel 4 i dataskyddsförordningen samt prop. 2015/16:141 s. 5.

⁵⁶ 2 § andra stycket och 4 § lägenhetsregisterlagen.

⁵⁷ 2 § andra stycket lägenhetsregisterlagen. Från och med 25 maj 2018 kommer Lantmäteriet ansvara för behandlingen av personuppgifterna mot bakgrund av dataskyddsförordningen.

Med behandling avses i personuppgiftslagen varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, däribland tillhandahållande av uppgifter.⁵⁸

De uppgifter som i egentlig mening kan sägas vara specifika för lägenhetsregistret är lägenhetsnummer, antal rum, kökstyp, bostadsarea för lägenheter och lägenhetskategori. Utifrån lägenhetsnummer kan koppling göras till en enskild individ och till övriga lägenhetsattribut. Koppling åt andra hållet, från attribut via lägenhetsnummer och till individ är inte lika tydlig och därför är det inte entydigt att övriga lägenhetsattribut som utgångspunkt utgör personuppgifter. Oavsett uppgifternas status kan dock uppgift om antal rum, area, kökstyp och lägenhetskategori i huvudsak inte anses vara särskilt känsliga ur integritetssynpunkt och några sekretessbestämmelser som träffar uppgifterna finns inte. Behandling av uppgifter som inte är att anse som personuppgifter faller utanför tillämpningsområdet för lägenhetsregisterförfattningarna och sådan behandling bör därför inte kunna begränsas av författningarna eller personuppgiftslagen.

6.1.3 SAMMANSTÄLLNING AV UPPGIFTER OCH KOPPLING TILL ENSKILDA

Lägenhetsnummer är den uppgift i lägenhetsregistret där kopplingen tydligast kan göras till enskilda. Kopplingen möjliggörs genom tillgång till uppgifter från andra källor som innehåller namn eller liknande uppgifter och som därigenom kan matchas med lägenhetsregistrets lägenhetsnummer. Genom detta kan koppling göras till en enskild och den bostad där den enskilde möjligen är bosatt.

Utifrån möjliga kopplingar mellan enskilda och lägenhetsattribut i den bostad där de kan vara bosatta får uppgift om lägenhetskategori anses vara den känsligaste. Enligt Lantmäteriets föreskrifter indelas lägenheter i specialbostad, studentbostad och övrig specialbostad. Medan de två sistnämnda kategorierna inte kan anses särskilt känsliga kan däremot uppgift om specialbostad vara känsligare. Med specialbostad avses enligt Lantmäteriets föreskrifter en bostad som både är varaktigt förbehållen äldre personer eller personer med funktionshinder och där boendet alltid är förenat med service, stöd och/eller personlig omvårdnad.⁵⁹ Uppgift om specialbostad är viktig för bland annat Boverket, som behöver följa utvecklingen av sådana bostäder. I vissa fall är tillgång till uppgift om specialbostad med en koppling till enskilda individer nödvändig, exempelvis för kommunal planering, eller mycket viktig, som kan vara fallet för räddningstjänsten. Uppgifterna omfattas inte av sekretess, vilket i normalfallet är avsett att skydda känsliga uppgifter från offentlighet. Oavsett tillämpliga sekretessbestämmelser måste dock ändå beaktas om behandling av uppgifterna innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten,⁶⁰ vilket måste bedömas mot möjligheterna att koppla en enskild individ till en sådan bostad.

⁵⁸ Se 3 § personuppgiftslagen.

⁵⁹ 7 § LMVFS 2007:3.

⁶⁰ Se prop. 2009/10:80 s. 184.

Lägenhetsregistret är i grunden ett statistikregister skapat för att möjliggöra framtagandet av statistik på hushålls- och bostadsnivå. Integritetsrisker med statistikregister hör samman med möjligheter att kombinera och sammanställa uppgifter från olika källor och på så vis åtminstone i teorin kartlägga en individ på en detaljerad nivå samt riskerna för att sådan information sprids. Idag finns inget allomfattande statistikregister som kan användas för att enkelt kombinera med uppgifterna i lägenhetsregistret. Oaktat att lägenhetsregistret efter de föreslagna författningsändringarna inte längre bör vara att betrakta som ett statistikregister så måste integritetsriskerna anses vara oförändrade.

Vad gäller samkörning av uppgifter i lägenhetsregistret med uppgifter om namn och personnummer får detta endast genomföras av Lantmäteriet och den som får ha direktåtkomst till registret i de fall regeringen meddelat föreskrifter om detta.⁶¹ Några sådana föreskrifter har emellertid ännu inte meddelats och det är Lantmäteriets uppfattning att ett ökat tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret kan ske utan att sådan samkörning är aktuell för Lantmäteriet eller övriga med direktåtkomst.

Ett ökat tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret kan upplevas som integritetskänsligt. Lantmäteriet finner dock inte att uppgifterna, i de fall de utgör personuppgifter, är av sådan karaktär att en behandling i form av tillhandahållande av dessa uppgifter skulle utgöra sådant betydande intrång som medför att ett ökat tillhandahållande inte borde få ske.

6.1.4 LÄGENHETSREGISTRET OCH FASTIGHETSREGISTRET

Som nämnts tidigare ingår uppgifter om byggnader, fastighetsbeteckningar och belägenhetsadresser i fastighetsregistret. Dessa uppgifter har ett nära samband med lägenhetsregistrets uppgifter. Det finns därför anledning att göra en enkel jämförelse med fastighetsregistret. Fastighetsregistret är ett register som ska ge offentlighet åt fastighetsanknuten information.⁶² Grunden för detta är bland annat de krav som ställs upp i jordabalken och vikten av att uppgifter finns tillgängliga för att dessa bestämmelser ska kunna få verkan.⁶³ De uppgifter som är specifika för lägenhetsregistret har inte samma historiska utgångspunkt i publicitet som fastighetsregistrets uppgifter. Fastighetsregistret innehåller betydligt fler personuppgifter än lägenhetsregistret. För fastighetsregistrets del är ändamålen också betydligt vidare än för lägenhetsregistret, även för sådana uppgifter som kan uppfattas som integritetskänsliga, exempelvis uppgift om inteckning. Fastighetsregisterlagen har tillsammans med personuppgiftslagen ansetts erbjuda en tillräcklig reglering för att säkerställa att enskildas integritetsintressen skyddas från betydande intrång. Detta synsätt stärks genom den internationella utblick som gjorts inom ramen för utredningen. Gemensamt för de flesta länder som studerats är att lägenhetsuppgifter regleras tillsammans med övriga personuppgifter i ett fastighetsregister. I de fall en reglering görs

⁶¹ 19 § lägenhetsregisterlagen.

⁶² Se 1 § lagen (2000:224) om fastighetsregister.

⁶³ Se bl.a. prop. 1999/2000:39 s. 73, 84.

särskilt är ändamålen betydligt vidare än enligt den nuvarande svenska lagstiftningen.

Detta talar, enligt Lantmäteriets bedömning, för att lägenhetsregistrets ändamål bör utvidgas och att angränsande bestämmelser bör ses över. Frågan om lägenhetsregistrets ändamål gentemot fastighetsregistret har aldrig utretts närmare. Dåvarande Lantmäteriverket, Riksskatteverket och SCB såg i sin utredning möjligheterna till en samstämmig reglering men gick inte närmare in på frågan⁶⁴ och regeringen uttalade vad som får tolkas som att en sammanslagning i vart fall inte var en otänkbar lösning.⁶⁵ Det bör därför inte finnas några hinder mot att regleringen av ändamålen i lägenhetsregistret tar inspiration från ändamålen i fastighetsregistret. Denna väg framåt förordas därför, särskilt beaktat det nära samband som lägenhetsuppgifterna har till uppgift om byggnad och adress i fastighetsregistret.

6.1.5 BEHANDLING AV PERSONUPPGIFTER EFTER UTLÄMNANDET

Lägenhetsregistrets uppgifter är offentliga och kan begäras ut av envar med stöd av offentlighetsprincipen. I takt med teknikutvecklingen har möjligheterna ökat att begära ut handlingar med stöd av offentlighetsprincipen och skanna dessa för att omvandla informationen till digitalt format. Detta innebär att det i praktiken blir små skillnader avseende risken för spridning av uppgifter mellan ett utlämnande på papper eller i digitalt format. Ett ökat tillhandahållande i elektronisk form av lägenhetsregisteruppgifter kan dock innebära en ökad risk för intrång i den personliga integriteten. Vid behandling av personuppgifter ur lägenhetsregistret sedan uppgifterna tillhandahållits från Lantmäteriet är som huvudregel personuppgiftslagen tillämplig. Den fortsatta behandlingen av personuppgifter omfattas därför av personuppgiftslagens bestämmelser till syfte att skydda enskilda mot att deras personliga integritet kränks. Från och med den 25 maj 2018 kommer dataskyddsförordningen att ersätta personuppgiftslagen. Dataskyddsförordningen kommer bland annat innebära hårdare sanktioner vid överträdelser av förordningen, vilket bör minska risken för att uppgifter vid senare tillämpningar behandlas på ett otillåtet sätt. Lantmäteriet bedömer sammantaget att varken personuppgifternas karaktär och omfattning eller möjligheter till sammanställningar och spridning av uppgifterna bör innebära sådan risk för betydande intrång i den personliga integriteten att en utvidgning av ändamålen i sig skulle vara utesluten.

När dataskyddsförordningen träder i kraft i Sverige kommer Lantmäteriet i egenskap av personuppgiftsansvarig vara skyldig att följa förordningen vid behandling av personuppgifter från lägenhetsregistret. De förslag som lämnas i denna promemoria bedöms ligga i linje med dataskyddsförordningens bestämmelser och uppfylla såväl förordningen som personuppgiftslagen.

⁶⁴ Lantmäteriverket, Riksskatteverket och Statistiska centralbyråns rapport 2001-12-17 s. 40 ff.

⁶⁵ Se prop. 1995/96:90 s. 25 och prop. 1999/2000:39 s. 88 f.

6.2 Samhällsekonomiska nyttor och föreslagna ändamål

Lantmäteriets bedömning: Behovet av uppgifter ur lägenhetsregistret är stort i samhället. Mot bakgrund av detta införs sex nya ändamål som medger tillhandahållande av personuppgifter ur lägenhetsregistret. Direktåtkomst medges för fem av dessa ändamål.

Genom promemorians förslag möjliggörs en behandling av uppgifterna som kan bidra till att samhällsviktiga funktioner och verksamheter effektiviseras samt att uppgifternas kvalitet och aktualitet hos användarna kan förbättras. Regeringen har framhållit att myndigheter, kommuner och landsting ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.⁶⁶ Som ett led i detta bör uppgifter i lägenhetsregistret komma till ökad och breddad användning i enlighet med nedan angivna ändamål.

6.2.1 STATLIG OCH KOMMUNAL FÖRFATTNINGSREGLERAD VERKSAMHET

Vad gäller de statliga och kommunala myndigheternas författningsreglerade verksamhet har behovet av uppgifter ur lägenhetsregistret redogjorts för i tidigare avsnitt. I allmänhet finns också ett behov av lagstiftning som stödjer digitalisering och samverkan inom den offentliga förvaltningen.⁶⁷

Den verksamhet som kommunerna ansvarar för enligt författning består av en myriad av områden som får anses representera likvärdiga i behov vad gäller tillgång till uppgifter ur lägenhetsregistret. Det saknas därför anledning att rangordna dessa genom att, enligt nuvarande lagstiftning, närmare i lagtexten precisera vilka områden inom den kommunala verksamheten som kan vara aktuella. Istället bör en lösning väljas där kommunerna får tillhandahållas uppgifter ur lägenhetsregistret för fullgörandet av den verksamhet som en kommun ansvarar för enligt lag eller annan författning. Den registrering som kommunerna ska genomföra enligt 13 § lägenhetsregisterlagen är författningsreglerad och omfattas därför av det föreslagna ändamålet.

I många kommuner sköts viss kommunal verksamhet inom ramen för ett kommunalt bolag. Oaktat att de uppgifter som begärs används inom den kommunala verksamheten finns idag inte heller något stöd för kommunala bolag att ta del av uppgifterna. Genom att nuvarande uppräkningsavgodkända aktörer utmönstras kan således även kommunala bolag som utför kommunala uppgifter tillhandahållas informationen inom ramen för den författningsreglerade verksamheten.

Förutom hos de kommunala myndigheterna finns behov även hos andra myndigheter. Planering av kollektivtrafik kan exempelvis skötas såväl inom kommunerna som inom landsting och regioner. Det är därför av vikt

⁶⁶ Prop. 2016/17:1, utg. omr. 22, s. 115.

⁶⁷ Frågan om lagstiftning som i onödan försvårar digitalt informationsutbyte inom den offentliga förvaltningen utreds just nu, se dir. 2016:98, kommittédirektiv, Rättsliga förutsättningar för en digitalt samverkande förvaltning.

att även landsting och regioner får tillhandahållas uppgifter ur lägenhetsregistret.

På de statliga myndigheternas sida får uppgifter ur lägenhetsregistret idag tillhandahållas för SCB och Skatteverket inom utpekade områden som följer av lagar eller andra författningar som reglerar myndigheternas uppgifter, däribland statistik och folkbokföring. Dessa ändamål bör givetvis kvarstå, men myndigheterna bör ges tillgång till lägenhetsuppgifterna för all sin författningsreglerade verksamhet vilket även bör gälla för samtliga statliga myndigheter. Det saknas därför skäl att, liksom för de kommunala myndigheterna, närmare precisera de ändamål som kan vara aktuella för statliga myndigheter.

Lantmäteriets uppdrag "Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess" är tätt knutet till kommunernas möjligheter att använda information på ett effektivt sätt. För kommunernas del är det möjligt att nuvarande reglering av lägenhetsregisterinformationen är tillräcklig för att isolerat tillgodose kommunernas behov för planerings- och byggprocessen. Samhällsbyggnadsprocessen involverar dock långt fler aktörer än kommunerna. En förutsättning för att samhällsbyggnadsprocessen ska bli smartare är dels att fler aktörer får tillgång till informationen och dels att informationen är digital, vilket öppnar upp för en enklare och effektivare hantering som möjliggör en ökad samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Vidare krävs att lägenhetsuppgifter kan tillhandahållas för fler ändamål än idag. Därutöver har regeringen en målsättning om att digitala tjänster, om möjligt och relevant, ska vara förstahandsval vid den offentliga sektorns kontakter med medborgare, organisationer och företag.⁶⁸ Av den anledningen behöver lagstiftningen möjliggöra etableringen av tjänster som syftar till att uppnå regeringens mål.

Utänför den direkta tillämpningen av författningsreglerad verksamhet, men inom ett tillhandahållande av tjänster som har samband med sådan verksamhet finns behov av uppgifter ur lägenhetsregistret. Sambandet kan uttryckas som ett tillhandahållande av tjänster som inte direkt utförs av aktörer som omfattas av den författningsreglerade verksamheten men där sådana tjänster bidrar till de uppgifter som omfattas av den författningsreglerade verksamheten. Ett sådant exempel kan vara bredbandsutbyggnad, där privata aktörer behöver information om lägenheter för att kunna planera och utföra utbyggnaden av bredband. Detta inbegriper såväl tillhandahållande av bredbandstjänster som spridning av information om dessa (informationstjänster).

6.2.2 OMSÄTTNING AV BOSTÄDER

Omsättning av bostäder bidrar till rörlighet på bostadsmarknaden. För att bidra till detta syfte bör uppgifter ur lägenhetsregistret tillhandahållas för omsättningsändamål. I detta begrepp ryms såväl åtgärder inför ett köp som den faktiska försäljningen och uppföljning därpå samt andra aktiviteter

⁶⁸ Prop. 2015/16:1 utg. omr. 22, s. 120.

som har samband med omsättning av bostäder. Det är främst bostadsrätter som kommer att beröras av ändamålet, men det finns inga hinder mot att uppgifter används för omsättning även av andra bostäder, exempelvis villor, där uppgift om bostadens area förekommer i registret. Omsättningsändamålet bör därför ses i vid bemärkelse.

6.2.3 KREDITGIVNING OCH FÖRSÄKRINGSGIVNING

Uppgifter ur lägenhetsregistret bör kunna tillhandahållas som underlag för kreditgivning. Informationen bör även kunna tillhandahållas för försäkringsgivning.

6.2.4 FASTIGHETSFÖRVALTNING OCH BYGGANDE

Redan idag har fastighetsägarna tillgång till uppgifter ur lägenhetsregistret som hör till det egna beståndet. Fortsatt tillgång till uppgifterna bör ges för ändamål som rör fastighetsförvaltning i vid mening, innefattande såväl administrativ förvaltning som faktisk förvaltning, t.ex. planering av driftsstopp, underhåll eller liknande. För att fastighetsförvaltningen ska fungera tillfredsställande bör ändamålet inte enbart avse fastighetsägarens tillgång till det egna innehavet utan istället regleras utifrån behovet av uppgifterna. För byggandets del bör hela processen beaktas, från projektering och första spadtag till uppförande och färdigställandet av projektet i dess helhet. Här behövs samverkan mellan aktörer för att möjliggöra en enhetlig och effektiv process. Det är därför nödvändigt att fler aktörer kan ges tillgång till uppgifterna och att ändamålet byggande ses i en vidare bemärkelse, bland annat mot bakgrund av Lantmäteriets uppdrag "Digitalt först - för en smartare samhällsbyggnadsprocess" och för att kunna tillgodose andra samhällsviktiga målsättningar, t.ex. avseende utbyggnad av bredband.⁶⁹

6.2.5 POSTVERKSAMHET OCH DISTRIBUTION

Postverksamheten är en viktig samhällsfunktion som måste fungera tillfredsställande. Det finns därför ett stort behov av tillgång till lägenhetsnummer för att höja kvaliteten och förenkla posthanteringen vilket ökar möjligheterna för att brev hittar till sin mottagare. Postverksamhet är tillståndspliktig enligt lag.⁷⁰ Med postverksamhet avses regelbunden insamling, sortering, transport och utdelning av brev mot betalning.⁷¹ Mot bakgrund av behovet av uppgifter ur lägenhetsregistret inom detta område bör postverksamhet särskilt pekas ut i en ändamålsbestämmelse. Utöver behovet inom postverksamheten bör uppgifterna kunna tillhandahållas också för annan distribution som inte regleras av lag, som inte utförs av en aktör med tillstånd enligt lag och som avser andra föremål än brev och postförsändelser.⁷²

⁶⁹ Se bl.a. Sverige helt uppkopplat 2025 - en bredbandsstrategi, dnr N2016/08008/D.

⁷⁰ 2 kap. 1 § postlagen (2010:1045).

⁷¹ 1 kap. 2 § postlagen.

⁷² Med brev avses en adresserad försändelse som är innesluten i kuvert eller annat omslag och som väger högst 2 kg samt vykort, brevkort och liknande försändelser. Med postförsändelse avses en adresserad försändelse som väger högst 20 kg och som överlämnas i den slutliga form i vilken den ska transporteras av en tillhandahållare av posttjänster, se 1 kap. 2 § postlagen.

6.2.6 URVAL FÖR DIREKT MARKNADSFÖRING

Personuppgifter ur lägenhetsregistret bör få tillhandahållas som underlag för urval i samband med marknadsföring. Personuppgiftslagen reglerar ett förbud mot behandling av personuppgifter för direkt marknadsföring om den registrerade hos den personuppgiftsansvarige anmält att han eller hon motsätter sig sådan behandling.⁷³ En förutsättning för att inte behandla personuppgifter om den registrerade är att uppgifter som direkt kan kopplas till den registrerade finns i det aktuella registret. Direkta personuppgifter, exempelvis namn eller personnummer, finns inte i lägenhetsregistret. För att inte behandla personuppgifter i lägenhetsregistret, exempelvis lägenhetsnummer, vid direkt marknadsföring krävs att uppgifterna kan samköras med direkta personuppgifter från andra källor. Genom specialregleringen i lägenhetsregisterlagen får Lantmäteriet dock inte samköra lägenhetsregistrets uppgifter med namn och personnummer.⁷⁴ Av den anledningen omfattas inte lägenhetsregistret av kraven i 11 § personuppgiftslagen direkt, utan detta får i enlighet med efterlevnaden av personuppgiftslagen beaktas hos den som från Lantmäteriet tillhandahålls informationen.

6.2.7 FORMERNA FÖR UTLÄMNANDE

Vad avser formerna för utlämnande av uppgifter ur lägenhetsregistret konstateras att direktåtkomst idag medges för Skatteverket och för kommuner avseende bostadslägenheter med belägenhetsadress i kommunen. Genom direktåtkomst får aktörer möjlig åtkomst till all information medan det vid ett utlämnande på medium för automatiserad behandling görs en prövning i varje enskilt fall för specifika uppgifter. Direktåtkomst skulle därför kunna medföra sämre kontrollmöjligheter för den utlämnande myndigheten. I många fall är dock skillnaderna mellan direktåtkomst och utlämnande inte så stora, särskilt beaktat teknikutvecklingen. Personuppgifterna i lägenhetsregistret är inte känsliga och ett tillhandahållande av dessa i formerna av direktåtkomst bör i praktiken inte medföra större risk för betydande intrång i den personliga integriteten jämfört med ett utlämnande på medium för automatiserad behandling. Direktåtkomst bör av den anledningen möjliggöras för de fem första ändamålen i lägenhetsregisterlagen.

6.2.8 AVGRÄNSNING AV UPPDRAGET

Frågan om inrättandet av ett centralt bostadsrättsregister har tidigare utretts men har inte resulterat i skapandet av ett sådant register.⁷⁵ Frågan har senast berörts av Utredningen om stärkt konsumentskydd på bostadsmarknaden. I sitt betänkande konstaterar utredningen att det finns allvarliga brister i det nuvarande systemet för pantsättningar av bostadsrätter och att en tryggare ordning skulle erhållas genom införandet av ett centralt register. Utredningen lämnar dock inga förslag på åtgärd utan hänvisar till att frågan bör utredas på nytt.⁷⁶ Lantmäteriet menar att det finns ett behov av att skapa ett nationellt offentligt bostadsrättsregister i syfte att hantera

⁷³ Se 11 § personuppgiftslagen.

⁷⁴ Se 19 § lägenhetsregisterlagen.

⁷⁵ Se bl.a. SOU 1998:80 och Ds 2007:12.

⁷⁶ SOU 2017:31 s. 29, 272 ff.

överlåtelse och pantsättningar av bostadsrätter. Inrättandet av ett bostadsrättsregister med lägenhetsregistret som utgångspunkt skulle kräva ytterligare författningsändringar utanför det uppdrag som förevarande promemoria omfattar. Lantmäteriet kan av det skälet inte inom ramen för utredningen behandla frågan vidare. Lantmäteriet föreslår dock att uppgifter ur lägenhetsregistret ska kunna tillhandahållas för bland annat kreditgivning och omsättning av bostäder. Förslaget innebär inte i sig en rätt att inrätta och föra ett visst register, men förslaget får i någon mån anses bidra till de behov som identifierats kring ett bostadsrättsregister, främst vad gäller ökad säkerhet vid kreditgivningen.

6.3 Behandling av personuppgifter i andra författningar

Genom förslagen i promemorian kommer lägenhetsregisterlagen att gå från att likna en reglering för ett statistikregister till att utformas som en generell registerförfattning. Därmed kommer andra lagstiftningar att i högre grad påverka tillhandahållandet av uppgifterna, däribland personuppgiftslagens bestämmelse om finalitetsprincipen som anger att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in.⁷⁷ Registerförfattningar har som regel ändamålsbestämmelser som kan reglera frågan om för vilka ändamål personuppgifter får behandlas.

Frågan om ändamålsbestämmelser ska vara uttömmande har diskuterats i ett flertal lagstiftningsärenden. Genom dessa får det anses klargjort att finalitetsprincipen alltid gäller om den inte uttryckligen har uteslutits i den aktuella författningen. Regeringen har också framhållit att ändamålsbestämmelser som utesluter finalitetsprincipen inte ska förekomma.⁷⁸ Genom detta bör de ändamålsbestämmelser som är föremål för denna promemoria kompletteras av finalitetsprincipen. Den yttersta ramen för tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret bör vara sådana ändamål som inte är oförenliga med de ändamål som framgår av lagens ändamålsbestämmelser. Detta kan åstadkommas genom att upphäva den nuvarande regleringen i 20 § 2 st. lägenhetsregisterlagen som idag skriver bort en tillämpning av finalitetsprincipen.

Enligt nu gällande bestämmelser i lägenhetsregisterlagen får lägenhetsregisteruppgifter behandlas för forskning och statistik. Dessa ändamål, tillsammans med historiska ändamål, följer av personuppgiftslagen och kommer att framgå i dataskyddsförordningen, varför något behov av att närmare ange dessa i lagtexten saknas. Dataskyddsförordningen anger därutöver även arkivändamål av allmänt intresse som ändamål där senare behandling inte anses oförenlig med de ursprungliga ändamålen.⁷⁹ Av personuppgiftslagen följer vidare att bestämmelserna i lagen inte ska tillämpas

⁷⁷ Se 9 § första stycket i personuppgiftslagen. Finalitetsprincipen kommer också till uttryck i dataskyddsförordningen, se artikel 5.1 (b).

⁷⁸ Se bl.a. dir. 2011:86 s. 22, prop. 2014/15:143 s. 9.

⁷⁹ Se 9 § andra stycket i personuppgiftslagen (där anges vetenskapliga ändamål som får anses vara likställt med forskningsändamål) och Artikel 5.1 (b) i dataskyddsförordningen.

i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelser om tryck- och yttrandefrihet samt att de flesta bestämmelserna i lagen inte ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande.⁸⁰ Ändamålsbestämmelserna i lägenhetsregisterlagen blir en följdreglering av personuppgiftslagen, som anger att personuppgifter får samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.⁸¹ Mot bakgrund av att tryckfrihetsförordningen sätter personuppgiftslagens bestämmelser ur spel till förmån för tryck- och yttrandefriheten och att de flesta bestämmelserna inte ska tillämpas vid journalistiska ändamål eller konstnärligt och litterärt skapande måste även dessa ändamål beaktas av Lantmäteriet vid prövningen av en begäran om tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret.

6.4 Sammanfattande bedömning

Lantmäteriets bedömning: Den samhällsekonomiska nyttan vid tillgängliggörande av lägenhetsregisteruppgifter i enlighet med förslaget bedöms väga tyngre än risken för betydande intrång i den personliga integriteten.

Genom de överväganden som redovisats ovan framgår att de samhällsekonomiska nyttorna vid ett ökat tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret är stora. Dessa fördelar måste vägas mot riskerna för betydande intrång i den personliga integriteten. Även om de personuppgifter som ingår i lägenhetsregistret i sig får bedömas som harmlösa kan integritetsrisker uppstå genom en kombination av uppgifter från andra källor. Med en lagstiftning som tillåter att personuppgifter tillhandahålls i större utsträckning än idag kan dessa risker öka. Genom den tidigare regleringen på området har integritetsskyddet kraftigt viktats till förmån för integritetsskyddet vilket medfört att andra intressen inte kunnat beaktas i nödvändig utsträckning. Vidare kan dagens reglering tillsammans med teknikutvecklingen innebära att integritetsskyddet utmanas på helt andra grunder genom en ökande mängd offentlighetsuttåg och möjligheter till införande av parallella register med uppgifter som kan vara föråldrade eller felaktiga. De grundläggande kraven om behandling av personuppgifter i 9 § personuppgiftslagen avseende uppgifternas riktighet och aktualitet bör därför bättre kunna tillgodoses inom ramen för ett elektroniskt tillhandahållande av aktuella och uppdaterade uppgifter. Av andra länders förhållningssätt till uppgifter om lägenheter kan urskönjas att uppgifterna är viktiga inom en rad samhällsområden och att behovet av uppgifterna sannolikt bedömts väga tyngre än integritetsintresset. Mot bakgrund av våra nordiska grannars förhållningssätt måste därför de samhällsekonomiska nyttorna även för svensk del anses överstiga de risker som kan finnas för betydande intrång i den personliga integriteten. Här måste också beaktas att sådan användning av uppgifterna som sker efter ett tillhandahållande omfattas av

⁸⁰ Se 7 § personuppgiftslagen och för framtiden artikel 85 i dataskyddsförordningen.

⁸¹ Se 9 § första stycket c personuppgiftslagen och Artikel 5.1 (b) dataskyddsförordningen.

personuppgiftslagens eller dataskyddsförordningens bestämmelser, vilka utgör ett gott skydd mot otillbörlig användning av personuppgifter.

Lantmäteriet finner därför sammantaget att nyttan med ökade möjligheter till tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret är stor och motive-rad även i ljuset av skyddet för den personliga integriteten. De bestämmelser som föreslås i promemorian är nödvändiga i förhållande till det syfte som utgör grund för förslaget och ur integritetssynpunkt mindre ingripande åtgärder är inte tillräckliga för att uppfylla detta syfte. Med förevarande förslag har intresset ur allmän synpunkt för tillhandahållande av dessa uppgifter därför tagits i beaktande utan att skyddet för den personliga integriteten har åsidosatts.

7 Förslagets konsekvenser

Lantmäteriets bedömning: Förslaget kan medföra ökade kostnader för Lantmäteriet. Kostnaderna är dock inte sådana att åtgärder i anledning av förslaget behöver vidtas. Avgift ska inte tas ut för tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret.

7.1 Ekonomiska konsekvenser

7.1.1 INOM LANTMÄTERIET

De föreslagna ändringarna i denna promemoria kan ha en ekonomisk påverkan. Om lägenhetsregistret öppnas upp för fler aktörer och fler ändamål kommer volymerna för tillhandahållande i elektronisk form sannolikt att öka medan det är troligt att en minskning kommer ske avseende utlämnanden enligt offentlighetsprincipen. Lantmäteriet bedömer dock att utökade möjligheter för tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret inte kommer att medföra sådana bestående kostnadsökningar som innebär att åtgärder måste vidtas.

7.1.2 HOS ANDRA AKTÖRER

Uppgifter ur lägenhetsregistret tillhandahålls idag utan avgift till de aktörer som anges i lägenhetsregisterförordningen. Användningen av lägenhetsregistret får vara avgiftsbelagd och regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter.⁸² Några föreskrifter om avgifter har emellertid inte meddelats och det är inte heller Lantmäteriets ståndpunkt att avgifter borde inrättas. Lantmäteriet har som ambition att uppgifter om fastighetsbeteckningar, byggnader och adresser ska kunna tillhandahållas som öppna data från och med 1 januari 2018 och har äskat anslag för att möjliggöra detta.⁸³ I samband med detta finns även

⁸² 21 § lägenhetsregisterlagen.

⁸³ Budgetunderlag för Lantmäteriet 2018-2020, dnr 201-2017/628. Den nationella geodatastrategin för 2016-2020 anger att de offentliga geodataproducenterna i Sverige bidrar till målet om att geodata ska vara öppna genom att öppna upp geografiska data och andra grundläggande geodata och tillgängliggöra dessa avgiftsfritt, utan restriktioner för användningen.

möjlighet att den information som är unik för lägenhetsregistret tillhandahålls som öppna data genom dess naturliga koppling till övriga uppgifter.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lantmäteriet förslag: De föreslagna ändringarna i såväl lagen som förordningen bör träda i kraft senast den 1 januari 2018. Några övergångsbestämmelser bedöms inte vara nödvändiga.

Skälen för Lantmäteriets förslag: Med beaktande av att uppgifter från lägenhetsregistret kan användas för att utveckla och förbättra många samhällsviktiga funktioner bör de föreslagna ändringarna träda i kraft senast den 1 januari 2018. Här kan inte minst nämnas Lantmäteriets pågående uppdrag "Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess" som ska slutredovisas i februari 2019.

9 Författningskommentar

9.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:378) om lägenhetsregister

5 §

Paragrafen innehåller de ändamål för vilka personuppgifter ur lägenhetsregistret får tillhandahållas och innebär en utvidgning jämfört med nuvarande reglering. Ändamålen behandlas närmare i avsnitt 6.2. Ändamålsbestämmelsen kompletteras av finalitetsprincipen vilket innebär att den yttersta ramen för tillhandahållande av uppgifter ur lägenhetsregistret kan ske för sådana ändamål som inte är oförenliga med de ändamål som följer av bestämmelsen. Därutöver gäller att personuppgifter ur lägenhetsregistret även får tillhandahållas för ändamål i annan författning enligt beskrivning i avsnitt 6.3.